

**Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Bytči,
pobočka Považská Bystrica (do 31. 10. 2015)**

**Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Trenčíne,
pracovisko Archív Považská Bystrica (od 1. 11. 2015)**

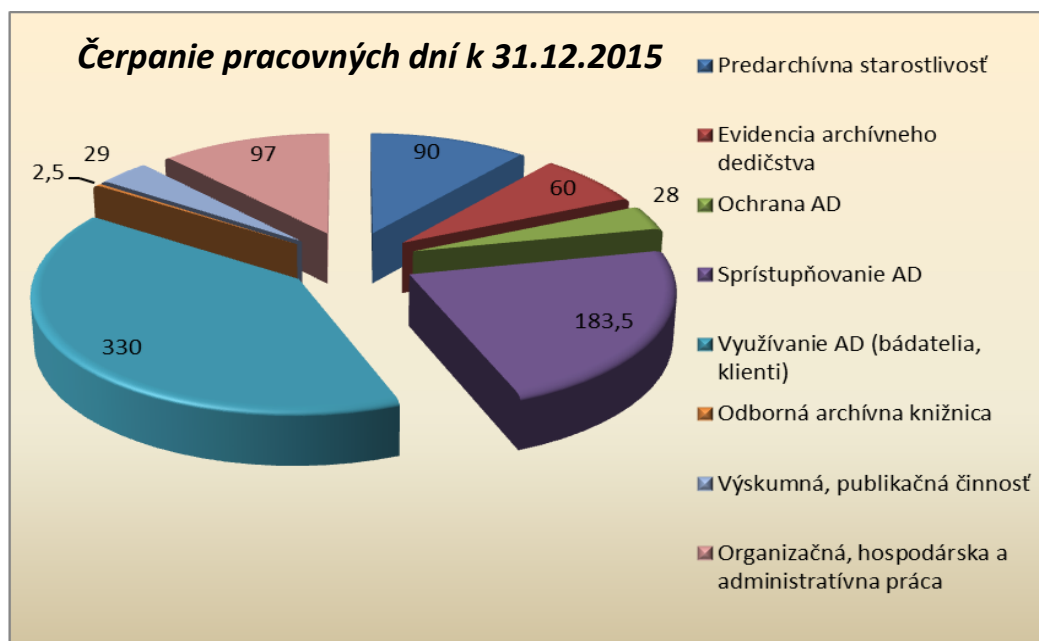

O činnosti archívu v roku 2015

Personálne obsadenie

V archíve v roku 2015 pracovali 4 štátni zamestnanci – traja s vysokoškolským a jeden s úplným stredoškolským vzdelaním. K 1. novembru 2015 odišiel na starobný dôchodok p. Peter Martinka, nahradil ho Ing. Miroslav Šmalo.

V jednotlivých kapitolách odborných činností bolo čerpaných 820 dní.

Odborná činnosť	Počet dní
Predarchívna starostlivosť	90
Evidencia archívneho dedičstva	60
Ochrana archívnych dokumentov	28
Sprístupňovanie AD	183,5
Prístup k archívnym dokumentom	330
Archívna knižnica	2,5
Výskumná, publikačná a osvetová činnosť	29
Organizačná, hospodárska a administratívna práca	97

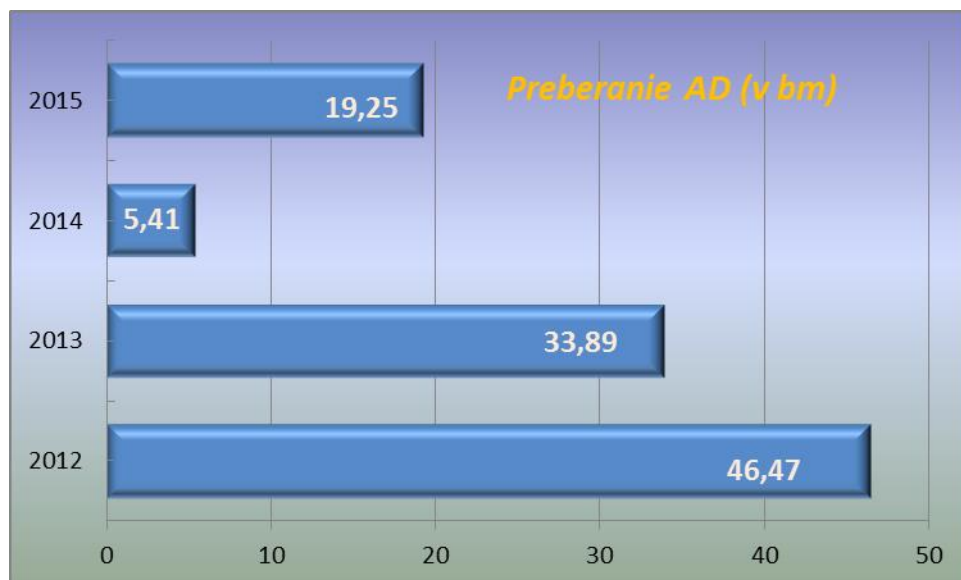
Predarchívna starostlivosť na úseku archívov a archívnych dokumentov

Vyčerpalo sa na ňu 90 pracovných dní. Bolo vykonaných 20 kontrol štátneho odborného dozoru zameraného prevažne na orgány verejnej moci. Do archívu bolo prevzatých 19,25 bm archívnych dokumentov od 29 subjektov.

Vo vyraďovacom konaní bolo preložených 112 návrhov na vyradenie. Všetky boli schválené, niektoré až po opravách, ktorým predchádzali metodické inštruktáže. Rovnako konzultované a napokon schválené boli aj všetky z 52 predložených registratúrnych poriadkov a plánov.

21 návrhov na nový registratúrny poriadok alebo len registratúrny plán prišlo od podnikateľských subjektov – s.r.o., čo sa javí ako pokrok v spravovaní registratúry firiem – už nejde o firmy so zahraničnou majetkovou účasťou, ale o slovenské firmy.

Zamestnanci archívu vykonali 23 konzultácií a inštruktáží pred vyraďovacím konaním a 8 bezplatných školení o správe registratúry priamo v archíve. Do tohto počtu nie sú započítané e-mailové a telefonické konzultácie.

rok	Množstvo v bm
2012	46,47
2013	33,89
2014	5,41
2015	19,25

Evidencia archívneho dedičstva SR

V archíve je v súčasnosti uložených 3182 bm archívnych dokumentov z činnosti 708 pôvodcov. Úbytok takmer 54 bm archívnych dokumentov vznikol vnútorným vyradením sprístupňovaných archívnych fondov. Všetky prevzaté archívne prírastky sa evidovali do prírastkovej knihy i v systéme AFondy. Uskutočnila sa generálna revízia archívnych fondov, pri ktorej sa overoval ich skutočný rozsah, ako aj veľkosť obsadeného miesta. Zistené skutočnosti sa zaznamenali do lokačného prehľadu a tiež aj do systému WinAFondy. Archív nemá v súčasnosti dostatočné voľné kapacity pre nové prírastky.

Ochrana archívnych dokumentov

Archivári v týždňových intervaloch sledujú teplotu (optimálne 16°C) a vlhkosť (optimálne 55 %) v archívnych depotoch. Vzhľadom na relatívne novú a účelovú budovu sú normy dodržané. Dovezené prírastky sú v súlade so zákonom č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach uložené v predpísaných archívnych škatuliach, skontroluje sa ich obsah a na škatule sa zaznačia potrebné údaje.

Filmotéka

Sprístupňovanie dokumentov touto formou v roku 2015 nebolo naplánované.

Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov

Je to najdôležitejšia časť činnosti archívu. Prevzaté archívne fondy je potrebné sprístupniť – prebytočné a bezvýznamné dokumenty vyradiť, ostatné usporiadať, inventarizovať, prípadne katalogizovať alebo vyhotoviť registre ako archívne pomôcky. Takto spracované archívne dokumenty sa môžu predkladať bádateľom i klientom. Už niekoľko rokov sa archívalie evidujú pomocou niektorej z verzií programu BACH – najviac je využívaný BACH Inventáre. Na sprístupnenie bolo určených 13,57 bm. K tomu treba pripočítať vyhotovenie registrov ako archívnych pomôcok – sprístupnili sme ďalších 20,96 bm archívnych dokumentov. Formou záznamov do programu EXCEL evidujeme dedičské rozhodnutia, mená absolventov stredných škôl z rokov 1950 – 1983, stavebné povolenia z rokov 1950 – 1990 – teda dokumentov najviac žiadaných našimi klientmi. Takto je už sprístupnených 442,8 bm archívnych dokumentov. Výrazne sa skracuje čas na vyhľadanie týchto najžiadanejších dokumentov.

Stav spracovania	rozsah v bm
roztriedené	1079
usporiadané	488
inventarizované	1618
registre ako arch. pomôcka	442

Vzhľadom na požiadavky klientov – orgánov štátnej správy, samosprávy a občanov prednostne sa sprístupňujú archívne fondy miestnych národných výborov.

Prístup k archívnym dokumentom (bádateľská a správna agenda)

Táto kapitola je najnáročnejšia na čas, keďže spočíva vo vyhľadávaní, predkladaní a spätnom zakladaní archívnych dokumentov pre potreby bádateľov a klientov. Využívanie archívalií má vzrastajúcu tendenciu.

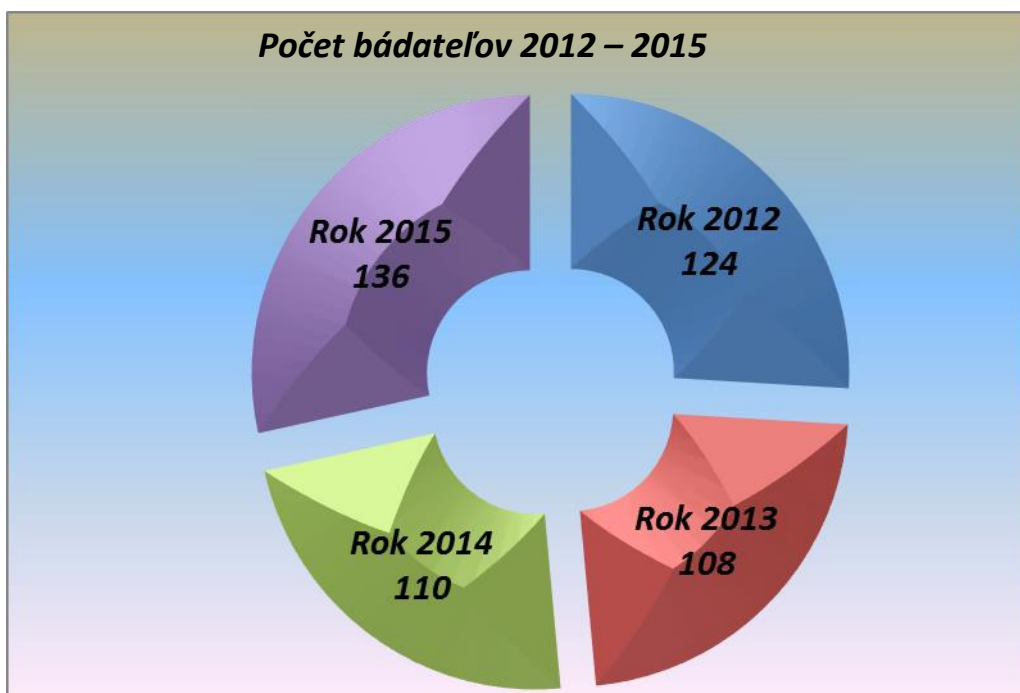
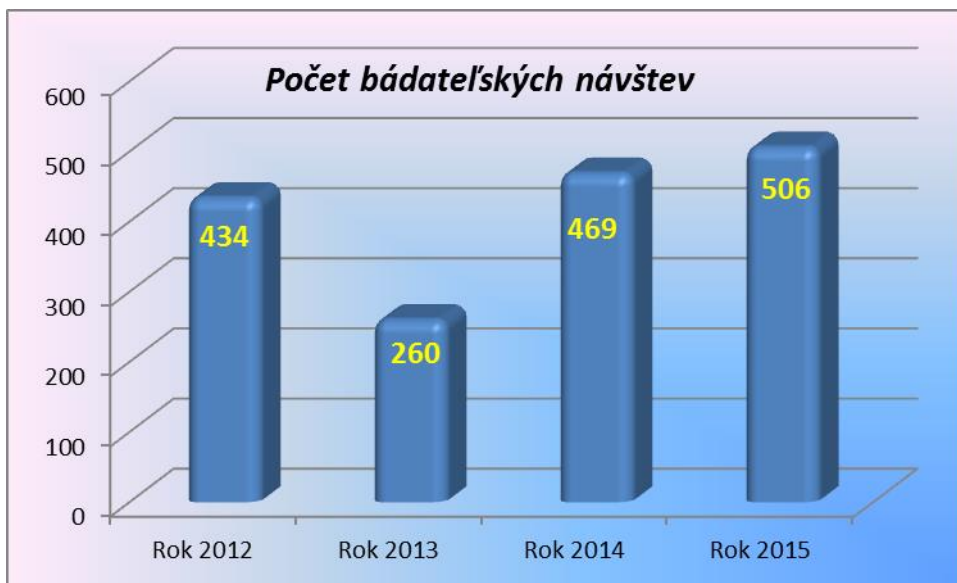
V roku 2015 archív navštívilo 136 tuzemských klientov, ktorí absolvovali celkom 506 bádateľských návštev. Časť bádateľov prišla zo stredných a vysokých škôl – študenti zaujímaví sa o regionálne dejiny, ostatní bádatelia archív navštívili za iným účelom – prevažne ide o genealogický výskum. Na štúdium bolo predložených 830 archívnych

dokumentov, 42 matrik a 455 archívnych škatúl. Na túto časť práce sa vynaložilo 160 pracovných dní.

Klientov, ktorí z archívnych dokumentov potrebovali odpis, výpis, potvrdenie alebo kópie, bolo v uplynulom roku 431 a bolo im vydaných 1332 kópií či potvrdení. Zamestnanci archívu na tieto práce potrebovali 170 dní.

Rok	Bádatelia
2012	124
2013	108
2014	110
2015	136

rok	Bádateľské návštevy
2012	434
2013	260
2014	469
2015	506

Príručná odborná archívna knižnica

V roku 2015 pribudlo 32 kníh – všetky darom a väčšinou monografie obcí – celkový počet knižničných jednotiek je 5396. Všetky sú evidované a sú k nim vyhotovené lístkové katalógy – menný a vecný. Archívna knižnica je využívaná prezenčne bádateľmi – záujem bol o regionálnu tlač, periodickú tlač s historickým zameraním a zbierku zákonov.

Výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť

Archivári jej venovali 29 dní. 8 dní bolo venovaných 60. výročiu organizovaného slovenského archívnictva, pri tejto príležitosti sa pripravil článok o dejinách archívu v Považskej Bystrici, ktorý bude uverejnený v zborníku k tomuto výročiu. Archivári sa tiež zúčastnili seminárov organizovaných Ministerstvom vnútra SR a Univerzitou Komenského. Uskutočnilo sa 21 exkurzií, spojených s výstavkou archívnych dokumentov a prednáškou o archíve a archívnictve. Študenti Obchodnej akadémie Považská Bystrica a Strednej školy Považská Bystrica absolvovali 8 prednášok na tému *Správa registratúry*. Tento predmet sa v oboch školách prednáša len v teoretickej rovine a v archíve si študenti vyskúšali aj skutočnú prax. Záujem o tento typ prednášky majú aj na Strednej škole v Žiline, odkiaľ prišlo 30 študentov.

Organizačná a riadiaca práca, vzdelávanie, ekonomické a administratívne práce

Na nevyhnutné ekonomické a administratívne práce, správu vlastnej registratúry, ako aj na organizačnú a riadiacu prácu, účasť na školeniach, poradách, akvizičnej komisii a seminároch sa úhrnom spotrebovalo 97 pracovných dní.

Mgr. Jarmila Balážová
vedúca archívu